

Literatura și identitatea națională în România interbelică

drd. CEZARA-IOANA MEREUȚĂ
Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați

Abstract: *The interwar period in Romania (1918–1940) was a defining era for the crystallization of national identity, deeply influenced by literature and the press. Writers and intellectuals sought to articulate a cohesive sense of Romanian identity in response to the political and territorial unification. Through novels, essays, and poetry, they explored themes of tradition, modernity, and the rural-urban divide. Newspapers such as **Gândirea**, **Viața Românească**, **Cuvântul** and **Adevărul** played a crucial role in shaping public discourse, offering a platform for nationalist, traditionalist, and modernist perspectives. This article examines how literary figures such as Lucian Blaga, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, and Mircea Eliade engaged with the question of national identity, highlighting the tensions between autochthonism and Europeanization.*

Keywords: *interwar Romania, national identity, literature, press, traditionalism, modernism, nationalism*

La începutul anilor 1918, România a trecut printr-o perioadă de schimbări semnificative, printre care creșterea din punct de vedere geografic a țării, instabilitatea politică și revoluția culturală. Noi obstacole au apărut în procesul de unificare a diferitelor identități regionale într-o identitate națională coerentă ca urmare a unirii Transilvaniei, Basarabiei și Bucovinei cu Vechiul Regat. Pe măsură ce scriitorii și jurnaliștii încercau să exprime ce înseamnă să fii român într-o lume modernă, literatura și presa au fost instrumente cheie în procesul de formare a acestei identități. Acest articol investighează impactul pe care literatura română din perioada interbelică l-a avut asupra formării identității naționale. Include o analiză a contribuțiilor aduse de figuri literare proeminente, precum și a rolului pe care ziarele și periodicele l-au jucat în diseminarea opiniilor naționaliste, moderniste și tradiționaliste.

Cei care au militat pentru o Românie contemporană erau cunoscuți ca moderniști, în timp ce acei care au adus în atenție fundalul rural și ortodox al României erau cunoscuți ca tradiționaliști, scena literară fiind împărțită între aceste două grupuri. Prin examinarea acestei dezbateri ideologice, putem dobândi o înțelegere mai bună a dinamicilor culturale și politice generale ale perioadei respective.

Literatura română produsă în perioada interbelică a manifestat o profundă preocupare pentru identitatea națională, în special ca reacție la modernizarea rapidă și la transformările socio-economice aduse de unificare. Unele dintre subiectele discutate de autori includeau relația dintre oameni și

pământ, semnificația spiritualității ortodoxe și contrastul dintre stilurile de viață rurale și urbane.

Mișcarea literară a tradiționalismului a fost unul dintre cele mai influente curente din literatura română în perioada interbelică, accentul fiind pus pe semnificația vieții țăranilor, a credinței ortodoxe și a obiceiurilor populare ca bază a identității naționale. Scriitorii care erau afiliați acestui curent credeau că adevăratul suflet a României se găsește în rădăcinile sale rurale și că progresul tehnologic nu ar trebui să vină în detrimentul identității naționale unice a României. Lucrările intelectuale și literare ale lui Lucian Blaga sunt exemple ale acestui punct de vedere ortodox. Prin conceptul său de „*Spațiul mioritic*”, el susține ideea că identitatea românească este formată de un peisaj geografic și spiritual particular. Aspectul mistic, fatalist și profund spiritual al etosului românesc, inspirat de viața rurală și de creștinismul ortodox, este adus în lumină în scrierile intelectuale și în poeziile lui Blaga. Totodată, *Ion*, un roman scris de Liviu Rebreanu în 1920, este un alt exemplu de implicare tradiționalistă în identitatea națională prin literatură. Romanul înfățișează pământul atât ca o sursă de identitate, cât și ca o cauză a tristeții, și face acest lucru prin examinarea provocărilor cu care se confruntă un fermier român care trăiește în Transilvania înainte de Marea Unire. Prin preocuparea protagonistului pentru proprietatea asupra pământului, Rebreanu evidențiază relația profundă care există între identitatea românească și viața unui agricultor.

Scriitorii moderniști, spre deosebire de scriitorii tradiționaliști, au încercat să integreze în literatura română mișcările intelectuale europene, punând accent pe profunzimea psihologică, viața urbană și preocupările existențiale. Ei au contestat noțiunea că viața rurală ar trebui idealizată și au crezut că modernizarea a fost unul dintre cei mai importanți factori în integrarea României în lumea occidentală. Un exemplu de preocupări moderniste legate de subiectivitate, memorie și alienarea individului într-o societate în continuă schimbare este văzut în romanul lui Camil Petrescu *Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război*, publicat în 1930. Petrescu, prin intermediul protagonistului său, Ștefan Gheorghidiu, pătrunde în agonia psihologică pe care o trăiește un intelectual contemporan atunci când este prins între dilemele sale personale și evenimentele istorice majore care au avut loc în timpul Primului Război Mondial. Mircea Eliade a fost profund implicat în dispute literare și filozofice în perioada interbelică, în ciuda faptului că este cel mai bine cunoscut pentru lucrările sale ulterioare. Lucrarea sa *Maitreyi*, publicată în 1933, dezvăluie nu doar o curiozitate față de misticismul oriental,

ci și o acuzație subînțeleasă a provincialismului cultural care există în România. O ilustrare a dificultăților care existau între naționalism și cosmopolitism în cercurile intelectuale din perioada interbelică este oferită de participarea lui Eliade la grupul Criterion, care era un grup de intelectuali ce discutau despre drumul pe care România ar urma să-l ia spre modernitate.

În contextul perioadei interbelice, presa, pe lângă literatură, a jucat un rol semnificativ în influențarea dezbaterii publice asupra identității naționale. Revistele literare, ziarele și periodicele ofereau intelectualilor un forum în care puteau discuta despre viitorul României. Aceste publicații aduceau frecvent în discuție diferențele ideologice dintre tradiționaliști și moderniști în ceea ce privește viitorul României.

Gândirea a fost una dintre cele mai influente reviste culturale din România în perioada interbelică. A devenit un loc proeminent pentru idealurile tradiționaliste și naționaliste. O versiune idealizată a identității naționale românești a fost promovată de revistă, care a fost inițial înființată de Cezar Petrescu în 1921. Cu toate acestea, sub conducerea lui Nichifor Crainic, revista a suferit o transformare rapidă, devenind o piatră de temelie a ortodoxismului și naționalismului spiritual. Revista a susținut o mișcare care este o combinație de ortodoxie, tradiționalism și naționalism cultural. În plus, susținea că identitatea națională română își are originea în valorile spirituale ale poporului, în creștinismul ortodox și în moștenirea rurală. Modernismul cosmopolit care era promovat de alte reviste, precum *Sburătorul* sau *Contimporanul*, era ceva la care *Gândirea* se opunea. A fost introdusă ideea că singura modalitate prin care o națiune se poate dezvolta este prin menținerea nucleului său tradițional. Scrierile care susțineau o formă de naționalism cultural și etnic care evita influențele externe considerate dăunătoare sufletului românesc, au fost astfel publicate în revistă și, ca urmare a influenței lui Nichifor Crainic, *Gândirea* a evoluat într-un susținător puternic al ortodoxismului ca fundament al identității naționale. Identitatea românească și ortodoxia erau considerate interconectate, iar Crainic susținea că păstrarea acestei legături era esențială pentru destinul cultural al națiunii.

O viziune asupra lumii excesiv de occidentalizată era o reacție la ceea ce se credea a fi o amenințare la adresa identității naționale. Totodată, revista a pledat pentru o întoarcere la calitățile rurale, dezaproband ideile democratice, liberale sau socialiste, deoarece acestea erau asociate cu un cosmopolitism riscant. Publicația considera satul ca fiind cea mai pură sursă a caracterului românesc, iar încurajarea naționalismului de către revistă a dus în cele din urmă la dezvoltarea unei ideologii extremiste. *Gândirea* a început să susțină

sentimente antisemite și să exprime simpatii pentru guvernele totalitare, inspirată fiind de creșterea radicalismului în Europa. S-a lăsat să se înțeleagă că prezența evreilor în societatea și industria românească reprezenta o amenințare la adresa identității naționale a țării. Ca urmare a tendinței percepute a revistei către o viziune asupra lumii îngustă și discriminatorie, cercurile intelectuale mai liberale erau ostile acestor puncte de vedere. În plus, publicația a avut un rol semnificativ în construirea mitologiei naționale care a existat între războaie, susținând astfel conceptul de România Mare ca un loc al ortodoxiei triumfătoare și în care continuitatea istorică a continuat neîntrerupt. Au fost scriitori precum Lucian Blaga, Vasile Voiculescu și Radu Gyr care au contribuit la acest discurs prin scrierea de lucrări care onorau moștenirea și mitologia locală a României. *Gândirea* a fost un contributor semnificativ la confirmarea unei perspective conservatoare asupra națiunii și a avut un impact semnificativ asupra disputei identitare care a avut loc între războaie. Nu doar că această viziune asupra lumii a avut un impact asupra genurilor literare și artistice, dar a avut și un impact semnificativ asupra convingerilor politice care erau predominante în acea epocă. Influența sa asupra discursului naționalist în a doua jumătate a secolului XX a fost de lungă durată.

Eseuri care au contribuit la întărirea ideii de autohtonism au fost scrise de autori precum Nichifor Crainic, Lucian Blaga și Vasile Băncilă. Publicația literară română *Viața Românească*, care inițial era asociată cu viziuni socialiste și liberale, a avut un rol semnificativ în formarea scenei literare prin oferirea sprijinului scriitorilor realiști și moderniști și ca urmare a conducerii lui Garabet Ibrăileanu și, mai târziu, George Călinescu, a evoluat într-o publicație pentru discuții privind modernizarea literaturii și evoluția culturii naționale. *Cuvântul*, la baza căreia au stat Nae Ionescu și Emil Cioran, a fost o revistă naționalistă și conservatoare, cu un impact semnificativ asupra cititorilor.

În perioada interbelică, *Cuvântul* era un ziar de mare importanță. Revista aborda în principal naționalismul de dreapta, conservatorismul politic și tradiționalismul ortodox, toate acestea modelând modul în care oamenii obișnuiți vedeau România și rolul său în lume. Ca organ al mișcării naționaliste românești, *Cuvântul* a fost editat de Nae Ionescu și a promovat ideea că identitatea românească era definită de credința ortodoxă a țării, de lunga sa istorie de continuitate și de perspectiva etnică românească predominantă. Pentru că liberalismul, socialismul, democrația în stil occidental și invadatori străini puteau distruge ordinea socială tradițională a României, revista s-a opus ferm acestor ideologii. Ionescu și susținătorii săi se ghidau după Biserica Ortodoxă, care avea o viziune mai spirituală și aristocratică asupra identității

românești, considerând-o esențială pentru menținerea standardelor morale și culturale ale țării. În politică, *Cuvântul* a susținut naționaliști ambițioși care doreau să devină dictatori. Ani mai târziu, publicația a susținut administrația centralizată a regelui Carol al II-lea și Mișcarea Legionară de dreapta radicală, care urmărea să revoluționeze societatea românească printr-un amestec de misticism ortodox și naționalism puternic. Mulți tineri intelectuali care au fost publicați în ziar au devenit în cele din urmă membri ai Legiunii, chiar dacă nu era formal o publicație legionară. Printre acești oameni se numărau Mircea Eliade și Emil Cioran.

Scriitorul român Nae Ionescu este bine cunoscut pentru articolul său „Naționalismul ca Destin”. Publicat în *Cuvântul* la începutul anilor 1930, "Naționalismul ca Destin" a fost printre cele mai faimoase scrieri ale lui Nae Ionescu. Mai mult decât orientările politice, evenimentele existențiale și spirituale, conform argumentului lui Ionescu în acest articol, au modelat identitatea națională română. El considera *a fi român* ca o stare sfântă și mistică, indisolubil legată de ortodoxie și de vechile tradiții ale țării, și nu era de acord cu opinia că naționalismul era doar o ideologie politică. Scrierea articolului a fost o încercare a lui Ionescu de a infirma naționalismul în stil occidental, pe care îl vedea ca fiind bazat doar pe limbă și geografie.

Identitatea națională română, spunea el, era imuabilă deoarece se baza pe realități profund spirituale și biologice. În timp ce Europa de Vest trecea printr-o perioadă de secularizare și industrializare, el a susținut că destinul istoric al României era să mențină și să transmită moștenirea sa ortodoxă și pastorală. Ionescu a avertizat împotriva cosmopolitismului în ansamblu, legându-l de multe tendințe culturale globale, capitalism și democrație liberală. Aceste trăsături erau cele care slăbeau cu adevărat simțul identității naționale al poporului român, în viziunea sa. Printre tinerii intelectuali români, scrierile sale au rezonat cel mai puternic cu cei care căutau o alternativă la industrializarea occidentală, una mai spirituală și naționalistă. Scriind în perioada interbelică, "Naționalismul ca Destin" a avut un impact profund asupra unei noi generații de intelectuali, politicieni și scriitori români care căutau să restabilească identitatea țării în opoziție cu liberalismul occidental și în conformitate cu tradiționalismul ortodox

Tinerii intelectuali, precum Mircea Eliade și Emil Cioran, au putut să participe la discuții despre viitorul spiritual și politic al României datorită oportunităților pe care aceasta le oferea. *Adevărul*, un ziar liberal, a luptat frecvent împotriva curentelor naționaliste și tradiționaliste, în timp ce făcea

apel la o Românie modernă și democratică, în contrast cu periodicele mai conservatoare și naționaliste.

Adevărul a câștigat recunoaștere pe scară largă ca cea mai influentă publicație liberală din România datorită poziției sale progresiste, democratice și pro-modernizatoare în perioada interbelică. *Adevărul*, spre deosebire de revistele naționaliste tradiționale precum *Gândirea* și *Cuvântul*, a contribuit la formarea unei identități colective contemporane, naționaliste civice și democratice pentru România. Această organizație a avut succes în prevenirea ascensiunii fascismului și extremismului în anii 1930 deoarece membrii săi au susținut principiile diversității politice, drepturile grupurilor minoritare și independența jurnaliștilor. Pe parcursul războaielor, *Adevărul* a militat pentru politici economice mai liberale, progrese educaționale mai mari și legături mai strânse în întreaga Europă. A avut, de asemenea, un rol esențial în apropierea României de principiile democratice ale Occidentului. Antisemitismul, excesul naționalist și influența politică a Bisericii Ortodoxe au fost printre subiectele discutate frecvent în publicație. Publicația a susținut că implicarea civică, constituționalismul și deschiderea culturală sunt caracteristicile definitorii ale identității naționale românești, spre deosebire de accentuarea excluderii etnice.

Mișcarea Legionară și alte organizații fasciste încercau să câștige teren în lupta lor împotriva guvernului. În plus, radicalii și naționaliștii de dreapta au fost printre cei care și-au exprimat sprijinul pentru aceasta.

"România Europeană", articol publicat în *Adevărul* în 1929, a devenit o lucrare care a câștigat recunoaștere pe scară largă. Ca un răspuns la propaganda naționalistă care prezenta societatea românească într-o lumină mai rurală și ortodoxă, articolul a fost gândit cu sens opus acesteia. România ar fi trebuit să fie bine cunoscută pentru modernitatea sa europeană, păstrarea libertăților civice și bogățiile economice. În articol s-a făcut o comparație între ritmul relativ lent al dezvoltării sociale și politice în România și creșterea rapidă a suprafeței geografice a țării după 1918. România Mare a fost bântuită de tulburări politice, sărăcie rurală și probleme de alfabetizare în rândul populației sale. Autorul susținea că România nu poate continua să existe în trecut; dimpotrivă, identitatea națională a țării ar trebui să fie o reflecție a prezentului și viitorului datorită tuturor avansurilor realizate în domeniile educației, guvernării și infrastructurii. Unele dintre subiectele discutate în "România Europeană" au fost modurile în care minoritățile influențează conversațiile despre identitatea națională. *Adevărul* a afirmat că minoritățile românești, cum ar fi evreii, ungurii și germanii, erau esențiale pentru societatea românească modernă, spre deosebire de publicațiile naționaliste care pledau

pentru o definiție etnică particulară a identității românești. O viziune națională care nu discriminează niciun grup pe baza religiei sau rasei a fost redactată de guvern, iar publicația a contestat politicile discriminatorii și a luptat pentru adoptarea acesteia. În plus, lucrarea a pus sub semnul întrebării atitudinea naționalismului economic adoptată de politicienii de dreapta. Autorul a susținut că industrializarea, legăturile mai strânse cu națiunile occidentale de succes economic și investițiile străine au dus la prosperitatea României.

O identitate națională bazată pe realitate care susține democrația, creșterea științifică și inovația tehnologică a fost promovată de publicație, în ciuda faptului că a respectat tradițiile și obiceiurile unice ale României. Ca răspuns la opoziția publicațiilor naționaliste precum *Universul* și *Cuvântul*, care au acuzat *Adevărul* că a luat o poziție „anti-națională” în această chestiune, ziarul a stârnit o dezbatere aprinsă. În ciuda acestui fapt, a fost susținut de academicieni, politicieni cunoscuți și corporații care credeau că viitorul României va fi guvernat de standarde democratice din Occident. *Adevărul* a avut un rol crucial în versiunea liberală și democratică a identității naționale românești care a apărut în anii dintre războaie.

Elita culturală și literară a României a purtat discuții despre cele mai eficiente modalități de a menține identitatea națională în timp ce se adapta simultan la modernitate prin intermediul acestor ziare. Nu doar că presa comunica lucrări literare și eseuri publicului, dar avea și un impact asupra opiniei publice, care, la rândul său, ajuta la conturarea atmosferei intelectuale a vremii.

Dunărea de Jos, una dintre cele mai semnificative publicații din Galați în perioada interbelică, a oferit o scenă pentru discuții politice, financiare și artistice. Reflectând obiectivele României Mari ca centru economic și cultural major, precum și particularitățile regionale ale Galațiului, postura editorială a sa era ferm bazată pe ideea de identitate națională. Într-un oraș cu o compoziție etnică mixtă, unde românii coexistau cu greci, evrei, armeni și alte grupuri, revista a fost esențială în promovarea identității naționale românești. Subliniind valoarea limbii române, practicile ortodoxe și unitatea națională, publicațiile sale se aliniază cu discursul naționalist mai general al vremii. Punând accent pe importanța Galațiului ca oraș-port major, publicația publica adesea editoriale și articole de opinie care susțineau dezvoltarea instituțiilor românești, sprijinul culturii locale și lupta împotriva influenței economice externe. Printre principalele inspirații ale *Dunării de Jos* se număra naționalismul economic care definea România interbelică. Galați a fost un oraș comercial important; prin urmare, publicația și-a exprimat în mod regulat

îngrijorările cu privire la dominația străină în comerț și industrie și a cerut legi de protecție pentru a sprijini muncitorii și antreprenorii români. Această poziție se aliniază schemei naționale mai mari de consolidare a puterii economice sub unificarea din 1918.

Adesea erau publicate articole despre rolul guvernului român în promovarea industriei naționale și atacau ceea ce era considerat influența prea puternică a comercianților evrei și greci în economia locală. Ortodoxia era încă un alt pilon al concepției ziarului despre identitatea națională.

În publicație apăreau frecvent articole despre tradițiile religioase, scopul bisericii în viața publică și necesitatea de a păstra trecutul ortodox al României. Această concentrare era evidentă în alte lucrări, inclusiv *Gândirea*, precum și în influența crescândă a naționalismului religios în România interbelică. Prin sublinierea ortodoxiei ca un component de bază al identității românești, poezii și clerul care au ajutat *Dunărea de Jos* au întărit ideea că valorile naționale și religioase erau interconectate. Din punct de vedere politic, revista susținea convingeri conservatoare și naționaliste, potrivite cu narațiunea convențională a vremii interbelice. *Dunărea de Jos* a reflectat periodic elemente ale retoricii naționaliste de dreapta atunci când mișcările extreme au câștigat putere în România în anii 1930, deși, în general, a menținut o poziție mai moderată decât publicațiile radicale deschise. În perioada interbelică, *Dunărea de Jos* a contribuit la influențarea dezbaterii locale și naționale privind identitatea românească, autosuficiența economică și moștenirea culturală. Reflectând tensiunile și aspirațiile vremii, a surprins dinamica unică a Galațiului ca oraș cosmopolit, dar fundamental românesc, susținând astfel sentimentele naționaliste care defineau epoca.

La sfârșitul anilor 1920, articolul "*Pericolul străin în economia Galațiului*" a fost publicat în *Dunărea de Jos*. Acest articol a reușit să transmită preocupările naționaliste și protecționiste ale perioadei. Un editorialist care a dorit să rămână anonim a scris un eseu în care susținea că oamenii de afaceri străini, în special comercianții evrei și greci, aveau o influență economică excesivă în Galați, ceea ce era dăunător pentru oamenii de afaceri români. În eseu, autorul susținea că românii etnici ar trebui să fie responsabili de controlul economic pentru a asigura prosperitatea națiunii care fusese recent unită. Eseul a descris această problemă ca o amenințare directă la adresa identității naționale și a suveranității. Semnificația istorică a Galațiului ca un important centru comercial este punctul de plecare al lucrării, care subliniază, de asemenea, relevanța strategică a orașului ca oraș-port și nod comercial. Autorul credea că era post-1918 necesita o renaștere națională în

care românii ar trebui să fie primii în afaceri și administrație. În timp ce guvernele erau atacate succesiv pentru ignorarea politicilor protecționiste, articolul a cerut creșterea tarifelor pentru bunurile străine, acordarea unui tratament preferențial industriilor românești și înăsprirea reglementărilor privind întreprinderile deținute de entități străine. Premisa de bază a articolului, care se baza pe faptul că dominația economică străină reprezenta o decădere culturală și socială, a fost întărită de avertismentul autorului că obiceiurile românești și credințele ortodoxe ar putea fi compromise de influențe externe. Alte reviste naționaliste, cum ar fi *Gândirea*, au fost citate în lucrare pentru a susține afirmația că destinul României va fi determinat de autosuficiența sa culturală și economică. Autorul, motivat de naționalismul economic al lui Nicolae Iorga, a cerut oficialilor locali să acorde prioritate maximă intereselor comerciale românești în ceea ce privește licențierea și impozitarea. În plus, eseul era legat de sentimentul general antisemit care câștiga popularitate în România în timpul războaielor.

În ciuda faptului că nu a susținut în mod expres implementarea unor reglementări restrictive împotriva afacerilor evreiești, a susținut credința naționalistă larg răspândită și că negustorii evrei, care reprezentau cea mai mare grupă etnică, acționau într-un mod care exploata românii. Ca parte a angajamentului național, a îndemnat consumatorii să „cumpere românește” și să susțină organizațiile operate de oameni ortodocși. Editorialul a stârnit dezbateri în presa locală, unii reprezentanți mai moderați ai presei denunțând poziția exclusivistă a editorialului, în timp ce alții l-au lăudat ca o apărare necesară a identității economice românești. A fost, de asemenea, un semn al unei schimbări generale în vocabularul din perioada interbelică, deoarece preocupările legate de naționalitate și identitate au devenit din ce în ce mai interconectate cu preocupările legate de economie.

Perioada interbelică a reprezentat un punct de cotitură pentru România. Au existat dezbateri intelectuale și culturale privind identitatea națională a României, iar scriitorii și jurnaliștii s-au străduit să definească ce înseamnă să fii român într-o lume care trecea prin schimbări rapide, încercând totodată să găsească un echilibru între tradiție și modernitate. Tradiționaliști precum Lucian Blaga și Liviu Rebreanu au pus un accent puternic pe semnificația vieții rurale și a spiritualității ortodoxe și pe de altă parte, moderniști precum Camil Petrescu și Mircea Eliade au investigat noi idei existențiale și filozofice. Aceste argumente au fost influențate semnificativ de amplificarea bătăliilor ideologice și de formarea discursului asupra identității naționale, ambele fiind realizate de ziare și reviste. În cele din urmă, producția literară și jurnalistică a României

pe parcursul perioadei interbelice a contribuit la conturarea unei imagini durabile a identității naționale. Această viziune continuă să aibă un impact asupra culturii românești și asupra modului în care românii sunt percepuți în prezent.

Referințe bibliografice

- Blaga, Lucian. *Spațiul mioritic*. București: Editura Humanitas, 1936.
- Boia, Lucian. *Istorie și mit în conștiința românească*. București: Editura Humanitas, 1997.
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Editura Minerva, 1941.
- Eliade, Mircea. *Maitreyi*. București: Editura Cartea Românească, 1933.
- Iorga, Nicolae. *Istoria românilor*. București: Editura Enciclopedică, 1936.
- Lovinescu, Eugen. *Istoria civilizației române moderne*. București: Editura Științifică, 1924.
- Ornea, Zigu. *Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea*. București: Editura Eminescu, 1980.
- Petrescu, Camil. *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*. București: Editura Cultura Națională, 1930.
- Rebreanu, Liviu. *Ion*. București: Editura Cartea Românească, 1920.
- Rădulescu-Motru, Constantin. *Românismul: Catehismul unei noi spiritualități*. București: Editura Fundației pentru Literatură și Artă, 1936.
- Stahl, Henri H. *Gânditori și curente de istorie socială românească*. București: Editura Minerva, 1981.
- Streinu, Vladimir. *Literatura română între cele două războaie mondiale*. București: Editura Minerva, 1973.
- Vianu, Tudor. *Arta prozatorilor români*. București: Editura Minerva, 1941.
- Zub, Alexandru. *Istorie și istorici în România interbelică*. Iași: Editura Junimea, 1989.